

Vergi Sirküleri No: 2019 / 02 – Bireysel Emeklilik Sistemi

Zorunlu BES nedir?

Bireysel Emeklilik Sistemi'nde (BES) köklü değişiklikler yapan zorunlu BES uygulaması 6740 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunla kademeli olarak 1000 ve üzeri işçi çalıştıran işverenler için 1 Ocak 2017'de yürürlüğe girdi.

999 ve altı işçi çalıştıran işyerleri ise aşağıdaki kademelerde zorunlu bireysel emeklilik sistemine dahil olacak:

- Çalışan sayısı 250 ve üzerinde ancak 1000'den az olan işverene bağlı olarak çalışanlar 01.04.2017 tarihinden itibaren,
- Çalışan sayısı 100 ve üzerinde ancak 250'den az olan işverene bağlı olarak çalışanlar 01.07.2017 tarihinden itibaren,
- Çalışan sayısı 50 ve üzerinde ancak 100'den az olan işverene bağlı olarak çalışanlar 01.01.2018 tarihinden itibaren,
- **Çalışan sayısı 10 ve üzerinde ancak 50'den az olan işverene bağlı olarak çalışanlar 01.07.2018 tarihinden itibaren,**
- **Çalışan sayısı 5 ve üzerinde ancak 10'dan az olan işverene bağlı olarak çalışanlar 01.01.2019 tarihinden itibaren,**

Kimler Zorunlu BES'e tabi?

Zorunlu bireysel emeklilik sistemine 29.05.2009 tarihli ve 5901 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanununun 28. Maddesi kapsamında olup 45 yaşını doldurmamış olanlar ile, 5510 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 4. Maddesinin (a) ve (c) bentlerine göre çalışanlar, işverenin belirlediği bir emeklilik sözleşmesi dahilinde zorunlu emeklilik planına dahil ediliyor. Bu kapsamda, zorunlu BES uygulaması sadece 45 yaş üstündeki Türk vatandaşları ile Türk vatandaşlığından çıkma izni almış olmakla birlikte Türkiye'de çalışmakta olanlardan bir hizmet akdi ile bir veya birden fazla işveren yanında çalışanlar için geçerli. Türkiye'de çalışan yabancılar bu yasanın kapsamına girmiyor.

- **Çalışanlar tarafından başvuru yapılması gerekiyor mu?**

Hayır. Yukarıda belirtilen tarihler arasında zorunlu bireysel emeklilik sistemine dahil olan işyerlerinde çalışmaya başlayan çalışan, hizmet akdinin yürürlüğe girmesiyle birlikte kendiliğinden emeklilik planına dahil edilecektir.

- **Ne kadar kesinti yapılacak?**

Çalışanların katkı payları, çalıştıkları aya ait prime esas kazancın %3'ü oranında hesaplanacak. Zorunlu BES'te ayrıca işveren katkı payı bulunmuyor. Bu kapsamda çalışanların prime esas kazançları üzerinden kesilen bireysel emeklilik prim tutarları, çalışanın ücretinin ödeme gününü takip eden iş günü işveren tarafından emeklilik şirketine aktarılacak. Bakanlar Kurulu %3 oranını iki katına kadar artırmaya, yüzde 1'e kadar azaltmaya veya katkı payına maktu limit getirmeye yetkili. Dolayısıyla gelecekte bu oran değiştirilebilecek.

2019 yılı için prime esas kazanç alt sınırı 2.558,40 TL (asgari ücret) üst sınırı ise 15.221,40 lira olarak uygulanıyor. Bu doğrultuda asgari kesinti tutarı, asgari ücretli çalışanlar için aylık 76,75 lira (2.558,40 x %3) olacak. Kesinti tutarı en fazla 575,64 TL (19.188,00 * % 3) olabilir. Çünkü, 20 bin lira ücret alan çalışan için dahi prim üst sınırı 19.188,00 TL olmaktadır.

- **Daha yüksek katkı payı kesilmesi talep edilebilir mi?**

Evet. Çalışan, otomatik katılımına ilişkin emeklilik sözleşmesinde belirlenen tutardan daha yüksek bir tutarda kesinti yapılmasını işverenden talep edebilecektir.

Ya kesinti yapılmazsa?

Zorunlu bireysel emeklilik sisteminde sorumluluk işverene aittir. İşverenlerin primleri eksik, hatalı hesaplamaları ya da ödeme günü geciktirilerek emeklilik şirketine primi aktarmaları durumunda çalışanın uğrayacağı parasal kayıptan işverenler sorumludur. **Ayrıca, yükümlülüklerine uymaması durumunda işverene her bir ihlal için yüz lira idari para cezası uygulanacak.**

- **Zorunlu BES Zorunlu mu?**

Çalışan, zorunlu bireysel emeklilik sistemine dahil olduğunu bildirildiği tarihi takip eden iki ay içinde sözleşmeden cayabilir. Bu konudaki iradesini emeklilik şirketine yazılı olarak bildirmesi gerekmektedir. Cayma halinde, ödenen katkı payları varsa yatırım gelirleri ile birlikte 10 iş günü içinde çalışana iade edilir.

- **Zaten BES'im var, Zorunlu BES kapsamında mıyım?**

Hali hazırda bireysel emekliliği olanlar da otomatik olarak sisteme girecek. İsteyen ikisini birden devam ettirir, isteyen Zorunlu BES'den cayma hakkını kullanarak ayrılır. Dikkat! Mevcut BES iptal edilirse geçmişe yönelik haklarınız kaybedilir.

- **Devlet katkısı ne kadar?**

Çalışan, %25 devlet katkısından yararlanacak. Bunun yanında çalışan cayma hakkını kullanmaması durumunda, sisteme girişte bir defaya mahsus olmak üzere 1.000-TL tutarında ek devlet katkısı da sağlanacak. Dikkat herkese %25 devlet katkısı yok! İlk 3 yılda sistemden ayrılanlara hiç devlet katkısı verilmeyecek. Devlet katkısı hak ediş oranı 3-6 yıl için yüzde 15, 6-10 yıl için yüzde 35, 10 yılını dolduranlar için yüzde 60, sistemde en az 10 yıl bulunan ve 56 yaşını tamamlayan çalışanlar için yüzde 100 olacak.

Sistemde kalma süresi	%25 Devlet Katkısından Yaralanma Oranı
0-3 yıl	0
3-6 yıl	%15
6-10 yıl	%35
10 yıldan fazla	%60
10 yıldan fazla kalma + 56 yaşı tamamlama	%100

İlave olarak, çalışanın emeklilik hakkını kullanması durumunda, hesabında bulunan birikimi en az 10 yıllık, yıllık gelir sigortası sözleşmesi kapsamında almayı tercih eden çalışana, birikiminin % 5'i karşılığında ek devlet katkısı ödemesi yapılacaktır.

- **Emeklilik şirketi nasıl seçilecek?**

İşverenler, otomatik katılım için Hazine Müsteşarlığı tarafından yetkilendirilmiş en az bir emeklilik şirketi ile emeklilik sözleşmesi imzalamak zorundadır. İşverenlerin, sözleşme imzalayacağı şirketin sağladığı avantajları göz önünde bulundurması gerekmektedir. İşverenlerin, emeklilik sözleşmesi imzalayabileceği şirketlerin listesine www.egm.org.tr adresinden ulaşabilir.

Zorunlu BES'e dahil olanlardan fon işletim gideri kesintisi dışında bir kesinti yapılmayacak. Kesinti tutarı tercih edilen fon tipine göre değişecek. Ayrıca işverenler, katkı paylarının yönlendirileceği fonlara ilişkin olarak çalışanların "faiz içeren" veya "faiz içermeyen" şeklindeki tercihlerini de almak, tercihte bulunmayanlar adına tercihte bulunmak, çalışan bilgilerini şirkete göndermek ve çalışanın sözleşmesi ile ilgili olabilecek taleplerini de emeklilik şirketine iletmekle de yükümlüdür.

- **Kullanmış olduğumuz bordro programı ile uyumlu firmalar;**

- 1- Avivasa Hayat ve Emeklilik A.Ş. – Merve Dost - Merve.Dost@avivasa.com.tr
- 2- Anadolu Hayat Emeklilik A.Ş.
- 3- NN Hayat Emeklilik

Saygılarımızla,

Mizan Finansal Danışmanlık ve Müşavirlik A.Ş.

Sirkülerlerimizde yer alan bilgiler belli bir konunun veya konuların çok geniş kapsamlı bir şekilde ele alınmasından ziyade genel çerçevede bilgi vermek ve yorum yapmak amacıyla taşımaktadır. Bu sirkülerler ile amacımız muhasebe, vergi, yatırım, danışmanlık alanlarında veya diğer türlü profesyonel bağlamda tavsiye veya hizmet sunmak değildir. Bilgileri kişisel finansal veya ticari kararlarınızda yegane dayanak olarak kullanmaktan ziyade, konusuna hakim profesyonel bir danışmana başvurmanız tavsiye edilir. Bu sirkülerler ve içeriğindeki bilgiler, oldukları şekliyle sunulmaktadır; "Mizan Finansal Danışmanlık ve Müşavirlik A.Ş." bunlarla ilgili sarıh veya zımni bir beyan ve garantide bulunmamaktadır. "Mizan Finansal Danışmanlık ve Müşavirlik A.Ş." söz konusu sirkülerlerin ve içeriğindeki bilgilerin hata içermediğine veya belirli performans ve kalite kriterlerini karşıladığına dair bir güvence vermemektedir. Sirkülerleri ve içeriğindeki bilgileri kullanımınız sonucunda ortaya çıkabilecek her türlü risk tarafınıza aittir ve bu kullanımdan kaynaklanan her türlü zarara dair risk ve sorumluluk tamamen tarafınızca üstlenilmektedir. "Mizan Finansal Danışmanlık ve Müşavirlik A.Ş." söz konusu kullanımdan dolayı, (ihmalcilik kaynaklı olanlar da dahil olmak üzere) sözleşmesi bir dava, kanun veya haksız fiilden doğan her türlü özel, dolaylı veya arazi zararlardan ve cezai tazminattan dolayı sorumlu tutulamaz.